

KORKUT ATA TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

Uluslararası Dil, Edebiyat, Kültür, Tarih, Sanat ve Eğitim Araştırmaları Dergisi

The Journal of International Language, Literature, Culture, History, Art and Education Research

Sayı/Issue 15 (Nisan/April 2024), s. 778-796.

Geliş Tarihi-Received: 20.03.2024

Kabul Tarihi-Accepted: 21.04.2024

Araştırma Makalesi-Research Article

ISSN: 2687-5675

DOI: 10.51531/korkutataturkiyat.1455844

Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Medya Kullanım Tutumları ile Sosyal Kaygı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

An Investigation of the Correlation Between the Attitudes of University Students Towards Social Media Usage and Their Levels of Social Anxiety

Ahmet ÖZBAY*
Ceyda İŞ VARDARLI**

Öz

İnternet kullanımı bulunduğu andan itibaren insanların hayatlarını kolaylaştırmayı hedefleyen bir araçtır. İlk başlarda hesaplama aracı olarak kullanılmış ancak son zamanla kullanım alanları bilgilerin öğrenilmesi, oyun oynama ve iletişim gibi günlük hayatta sıklıkla kullanılır hale gelmiştir. Son yıllarda özellikle gençler arasında yaygın kullanımı bir takım sosyal kaygıları da beraberinde getirmektedir. Bu araştırmada, üniversite öğrencilerinin sosyal medya kullanım tutumlarına bağlı sosyal kaygı düzeyleri hesaplanarak aralarındaki ilişkinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırma üniversitede okuyan öğrencilerin sosyal medya kullanım tutumları ve sosyal kaygıları arasındaki ilişkiyi ölçmek için yapılmıştır. Verileri analiz ederken SPSS programı kullanılmış, aralarındaki ilişkiyi ölçmek için ANOVA ve korelasyon testleri kullanılmıştır. Araştırmaya üniversitede okumaya devam eden (lisans, yüksek lisans, doktora) 228 gönüllü genç yetişkin online platformda Google form doldurarak katılmıştır. Katılımcılara, Kişisel Bilgi Formu, Sosyal Medya Tutum Ölçeği ve Sosyal Kaygı Ölçeği uygulanmıştır. Yapılan araştırmada üniversite öğrencilerinin sosyal medya kullanım tutumlarının, sosyal kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Sosyal medyada geçirilen sürenin kaygıyı arttırdığı, yaşa göre sosyal kaygıda anlamlı farklar bulunmuştur. Bulgular, literatür çerçevesinde tartışılmıştır. Bu çalışma internet aracılığıyla ulaşılan genç yetişkinlerle sınırlı olup sadece sosyal medya kullananların sosyal medya tutumlarını ve sosyal kaygı düzeylerini ölçmekle sınırlıdır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal medya kullanımı, sosyal kaygı, genç yetişkinlik.

Abstract

The Internet is a readily accessible instrument designed to enhance people's lives by providing convenience. Originally, it served as a tool for performing calculations. However, as time has passed, it has increasingly found its way into various aspects of everyday life, including acquiring knowledge, engaging in recreational activities, and facilitating

* Dr., Millî Eğitim Bakanlığı (MEB), İstanbul/Türkiye, e-posta: ahmetozbay@hotmail.com, ORCID: 0000-0001-5021-5980.

** Klinik Psikolog, İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul/Türkiye, e-posta: ceydavidardarli@gmail.com, ORCID: 0009-0003-4176-9473.

communication. The extensive utilization of technology, especially among the youth, has resulted in societal apprehensions in recent times. The objective of this study was to quantify the social media attitudes of university students and assess their degrees of social anxiety, as well as analyze the correlation between the two variables. A study was undertaken to assess the correlation between social media attitudes and social anxiety in university students. The data was analyzed using the SPSS software, employing ANOVA and correlation tests to assess their relationship. A cohort of 228 young adults, including undergraduate, graduate, and doctorate students, who were currently enrolled at the university, participated in the study by completing a Google form on the online platform. The participants were administered the Personal Information Form, Social Media Attitude Scale, and Social Anxiety Scale as instruments for data collection. A strong correlation was discovered in this research between the utilization of social media and the degrees of social anxiety experienced by young adults. A study revealed a positive correlation between the amount of time individuals spend on social media and their levels of anxiety. Additionally, the study identified notable variations in social anxiety levels based on age. The discussion of these findings is situated within the existing body of literature. This study focuses exclusively on young adults who access the Internet and aims to assess the attitudes towards social media and levels of social anxiety among users of social media platforms.

Keywords: Social media use, social anxiety, young adulthood.

Giriş

İnternet, 1970'lerde askeri çalışmalar ve akademik araştırmalar yapmak amacıyla Amerika Birleşik Devletleri'nde başlatılan bir projeye dayanmaktadır (Akdeniz, 2016, s. 34). Dünyada ilk internet çalışmaları, 1969 yılında Amerika'da Savunma Bakanlığı tarafından ARPANet'in kurulmasıyla birlikte paket anahtarlı ağlar başlamıştır (Gajda vd., 2019).

Ülkemizde ise ilk kullanım girişimi, Ege Üniversite'si tarafından başlatılan Türkiye Üniversite ve Araştırma Kurumları Ağıdır (TÜVAKA). TÜVAKA ülkemizdeki ilk ağıdır. Bu ağ yıllar geçtikçe teknolojik olarak ihtiyaçlara cevap verememiştir ve 1991 yılının sonlarında ODTÜ (Orta Doğu Teknik Üniversitesi) ve TÜBİTAK, bir proje başlatmışlardır (Koçer, 2012, s. 71; Saitoğlu, 2018, s. 72). ODTÜ tarafından gerçekleştirilen bağlantı ABD ve Türkiye arası kurulmuş ve kişisel kullanıma açılmıştır. Zaman geçtikçe gündelik hayatın vazgeçilmez gereksinimlerinden biri haline gelmiştir. Günümüzde de gittikçe artan internet kullanımı sadece iş hayatında kalmayıp özel ve sosyal hayatımızı da etkilemektedir (Çataldas, 2018, s. 822; Taşdelen, 2018, s. 826).

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) (2022)'e göre, 16 ile 74 yaş arası internet kullanım oranı %85 olurken internete erişim imkanı oranı %94.1 olarak tespit edilmiştir. İnternet kullanım oranlarına bakıldığında günde ortalama 7 saat 29 dakika vakit geçirildiği gözlenmiştir. Çıkan sonuçlara göre ülkemizdeki internet kullanımı çoğunlukla sosyal medya sitelerine olduğunu göstermektedir. Bu verilere göre sık kullanılanlar; Whatsapp uygulaması (%82), YouTube uygulaması (%67.2) ve Instagram uygulaması (%57.6) olarak belirlenmiştir (TÜİK, 2022).

Sosyal Medya

Sosyal medya, sosyal etkileşim ve paylaşım ortamlarından oluşan yüksek erişilebilir ve ölçeklenebilir iletişim araçlarıdır (Biliciler, 2018, s. 45). Bu durum sosyal medyada, karşılıklı olarak konuşmalarını geliştirerek iletişim biçimlerini değiştiren web tabanlı bir teknoloji olup temelde kullanıcıların şahsi, performansları için üretkenliklerini kişiselleştirebilecekleri bir alan haline getirmektedir (Draženović et al., 2023; Yalçın, 2015, s. 2).

Teknoloji çağıyla beraber sosyal paylaşım ağları her yaşın ilgisini çekmekte, sunulan uygulamaları ile sanal dünya gerçek dünyanın önüne geçmektedir. Bu

sebeplerden sosyal medya, diğer insanlara kolayca ulaşma, ilişki kurma, güvenli bağlanma ve onlarla bağlantılı kalmada iletişim ve bilişim teknolojilerinin kullanılmasını avantaja çevirmektedir (Savcı, 2017, s. 345). Yeni neslin teknoloji ortamıyla erken yaşta tanışmasıyla, dünya nüfusunda daha fazla sosyal medya platformlarının üye sayıları ve kullanımı da her geçen gün artmaktadır. Özellikle üniversitelerde, ücretsiz internet erişiminin bulunması üniversite öğrencilerinin bu platformları sıklıkla kullanabilmesini sağlamaktadır (Ağırtaş, 2020, s. 76; Güler, 2020, s. 77). Üniversitelerden uzakta kaldıklarında kendi internetlerini kullanan öğrenciler, çoğu zaman internetsiz vakit geçirememektedirler (Taylan, 2016, s. 2; Agallija, 2016, s. 3). Üniversite öğrencilerinin, çoğunlukla sosyal medyayı kullanmaları hayatlarını etkilemekle kalmayıp aynı zamanda yönlendirmektedir (Erol ve Hassan, 2014, s. 31). Hayatlarını yönlendirme, sanal ortamlarda bazı insanlara kendilerini beğendirmek ve ilginç görünebilmek için hayatlarını riske atabilecek davranışlarda bulunmasına sebep olmaktadır (Kıbrıs, 2014, s. 214). Bu durumlar, sosyal mecralarda var olmak olarak nitelendirilmektedir (Aydın, 2016, s. 373; Erol, 2019, s. 373).

Sosyal medya kullanımında; sosyal etkileşimi güçlendirici etkiler olduğu gibi bu mecraın zayıflatıcı ve tamamlayıcı etkileri de bulunmaktadır (Sabancı, 2018, s. 123). Bunlar:

* Sosyal medyanın güçlü etkisi, zamanın ve mekân kısıtlamasının olmaması ve insanlarla iletişim kurarken kolay olması ve ucuz bir yol sunması.

* Sosyal medyanın zayıflatıcı etkisi, kişilerin ailesi ve arkadaşları ile yüz yüze ilişki kurmasını zamanla engellemekte ve yüz yüze iletişim giderek azalmasıdır.

* Sosyal medyanın tamamlayan etkisi, sosyal mecra kullanımı ile yüz yüze iletişim beraber kullanılabilirdiği gibi, bir randevulaşma aşaması olabilir (Aslan, 2018, s. 45).

Tüm bunların yanı sıra sosyal medyanın üniversite öğrencisini bu ortamda kendini başkalarına beğendirme ve var olma çabası da bulunmaktadır (Erol, 2019, s. 45). Bu var olma çabaları, gençlerde son yıllarda sosyal kaygının oluşmasına ortam hazırlamaktadır (Wakefield, 2018, s. 44).

Sosyal Kaygı

Sosyal fobi ismiyle de bilinen sosyal kaygı bozukluğu, APA (Amerikan Psikiyatri Birliği)'nin tanımına göre; çevresindeki insanlardan olumsuz bir şekilde değerlendirilme veya utanç duyma korkusuyla sosyal durumlarda sürekli korku veya kaçınma ile karakterizedir. Erkan'a göre (2002), toplulukta birileriyle konuşmak, yemek yiyebilmek ve birileriyle tanıştırılma dahi tüm sosyal ortamlardan uzak durmayla ortaya çıkmaktadır. Böyle ortamlarda birey diğerleri tarafından dikkatle incelendiğini, izlendiğini veya değerlendirildiğini düşünür (Zubair et al., 2023). Bu düşünceler de bireylerin iletişimlerinde problemler, kopmalar yaşatabilir veya başarısız iletişimlere ortaya çıkmasını sağlayabilir (Prasad et al., 2023).

Tarhan (2006), sosyal kaygıda görülen fizyolojik (biyolojik), davranışsal ve bilişsel belirtiler bulunmaktadır demektedir. Bu belirtiler aşağıdaki gibi kişilerde görülebilmektedir.

Fiziksel belirtiler: Vücutta terleme, kalbin hızla çarpması, mide bulantı, kas seğirmeleri, ağızsa kuruluk, ishal, yüzün kızarması, kekeleme gibi kaygının somatik (bedensel) belirtileridir.

Davranışsal belirtiler: İletişimde daha sosyal olabileceği ortamlardan kaçınma (kaçma) ve/veya o ortamlarda sessiz kalma olabilmektedir. Buna bağlı olarak kişilerarası ilişkileri ve mesleki işlevselliğinde de zamanla bozulmalar görülebilmektedir.

Bilişsel belirtiler: İnsanlara karşı mahcup olacağı, aşağılanacağı veya olumsuz bir eleştiriyi karşı karşıya kalma korkusu temel bilişsel belirtilerdir (Ceylan, 2014, s. 168).

Sosyal kaygısı olan kişilerin tüm bu nedenlerden dolayı iletişimlerinde rahat olamayacağı ve bu nedenlerle iletişime girilmede kaygı yaşayacakları düşünülebilmektedir. Yaşanan olumsuzluğun, iletişim engeli olarak bireyin hayatını olumsuz etkilemesi muhtemeldir (Öztürk, 2004, s. 78).

Günümüzde en popüler iletişim aracı olan sosyal mecralarda fazla zaman harcama ile beraber problemlerli internet kullanımıyla, sosyal kaygının var olması ve iletişimde oluşabilecek problemler söz konusudur (Keleş et al., 2019). Sosyal kaygısı olan bireyler, sosyal alanda kurulacak olası yüz yüze iletişimlerini tercih etmezken, bir mekan paylaşımı olmayan sosyal medyadaki iletişimi sıklıkla tercih etmektedirler (Khalaf et al., 2023). Hatta sosyal kaygısı bulunanlar sosyal medya gibi mecralarda kendilerini daha yeterli görebilmektedirler (Naslund et al., 2020). Sosyal kaygısı olan bireylerin sosyal medya ve internet kullanımının süreleri uzun olurken, bu durum yaşamlarında olumsuz sonuçları da doğurabilmektedirler (Zorbaz, 2013, s. 299).

Yapılan çalışmalarda, sosyal bir bağ kurmak için kullanılan çevrimiçi mecraların sosyal olarak dışlanmaya verilen tepkilerle ilişkili olduğu da görülmektedir (Lin vd., 2017, s. 230). Dolayısıyla bu sonucun kişilerde kaygıya yol açabildiğini düşündürmektedir. İnternet kullanımının problemlerli olması ve bu nedenlerle de sosyal kaygılara neden olduğunu vurgulayan çalışmalar bulunmaktadır (Kaye, 2019). Literatüre bakıldığında Vanucci ve arkadaşlarının (2017), çalışmasında sosyal medyanın günlük kullanılması ile gençlerin sosyal kaygıları arasındaki ilişki pozitif yönlü ve anlamlı bulunmaktadır. Ağırtaş ve Güler'in (2020) internet bağımlılığı ile sosyal kaygı arasında ilişki olduğu araştırmasında da anlamlı ilişki olduğu bulunmuştur. Bektaş (2018), sosyal medya bağımlılığına sosyal kaygıları yüksek olan bireylerin daha yatkın olabileceğini ve bu ortamlarda kendilerini iyi ifade edebileceklerini de belirtmiştir. Elhai ve arkadaşları (2018), araştırmalarında sosyal medya kullanımının süreleri ile kaygı durumlarını anlamlı olarak bulmuştur. Yücesoy ve Üzer (2018), üniversite öğrencileri ile yaptığı araştırmalarında internet bağımlılığı ile kaygı arasındaki ilişkide anlamlı ilişki olduğunu vurgulamıştır.

Zamanla hayatımızda daha çok yer edinen internet ve sosyal medya, ergenler ve genç yetişkinler üzerinde büyük etkiye sahiptir. Bu sebeple, sosyal medyanın olumlu etkilerinin olduğu gibi olumsuz etkilerinin yarattığı sosyal kaygıdan, üniversite öğrencileri etkilenmektedir (Bor, 2018, s. 35). Özellikle pandemi nedeniyle bir yıl yüz yüze temas kurulmaması, online platformların kullanım oranını daha da arttırmakla beraber sosyal kaygıların da varlığını ortaya çıkarmaktadır (Sadagheyani & Tatari, 2020). Üniversite öğrencilerinin çoğunluğu oluşturduğu genç insanların sosyal medya kullanımının da artmasıyla doğru orantılı sosyal kaygının artması ilişkilendirilmektedir.

Sonuç olarak, sosyal medya kullanımı, Facebook, Instagram ve Twitter gibi platformların sosyal etkileşimlerinde ve bilgi paylaşımlarında merkezi bir rol oynamasıyla üniversite öğrencileri arasında her yerde bulunur hale gelmiştir. Aynı zamanda, aşırı sosyal medya kullanımının, özellikle sosyal kaygı ile ilişkili olarak, ruh sağlığı üzerindeki potansiyel etkisi konusunda artan bir endişe söz konusudur (Haddad et al., 2021). Bu çalışmada, üniversite öğrencilerinin sosyal medya kullanımına yönelik tutumları ile sosyal kaygı düzeyleri arasındaki ilişkiyi araştırmayı amaçlıyoruz. Bu

faktörleri inceleyerek, özellikle üniversite öğrencileri bağlamına odaklanarak, sosyal medya ve ruh sağlığı arasındaki karmaşık ilişkinin anlaşılmasına katkıda bulunmayı umuyoruz. Bu korelasyonların anlaşılması, bu demografik gruba yönelik hedefli müdahaleler ve destek hizmetlerinin geliştirilmesi açısından önemli sonuçlar doğuracaktır.

Araştırma Hipotezleri:

H.1: Üniversite okuyan öğrencilerin, sosyal medya tutumlarıyla sosyal kaygıları arasında anlamlı ilişki bulunmaktadır.

H.2: Üniversitede okuyan öğrencilerin sosyal medya sitelerinde geçirdikleri süreyle, sosyal medya kullanım tutumları arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.

H.3: Üniversitede okuyan öğrencilerin, sosyal medya sitelerinde geçirdikleri zamanla sosyal kaygıları arasında anlamlı yönde bir ilişki vardır.

H.4: Üniversitede okuyan öğrencilerin sosyal medya tutumları cinsiyete göre farklılaşmaktadır.

H.5: Üniversite öğrencilerin sosyal kaygı düzeyleri cinsiyete göre farklılaşmaktadır.

H.6: Üniversite öğrencilerin sosyal kaygı düzeyleri yaş gruplarına göre anlamlı olarak farklılaşmaktadır.

H.7: Üniversite öğrencilerin sosyal medya tutumları yaş gruplarına göre anlamlı olarak farklılaşmaktadır.

H.8: Üniversite öğrencilerin sosyal kaygı düzeyleri kayıtlı olduğu programa göre anlamlı olarak farklılaşmaktadır.

H.9: Üniversite öğrencilerin sosyal medya tutumları kayıtlı olduğu programa göre anlamlı olarak farklılaşmaktadır.

Araştırma aşağıdaki soruların yanıtlarını aramıştır.

1. Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin sosyal medya tutumları nasıldır?
2. Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerin sosyal kaygıları düzeyleri nasıldır?
3. Üniversitede okuyan öğrencilerin sosyal medyada geçirdikleri süreyle sosyal medya kullanım tutumları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
4. Üniversitede okuyan öğrencileri sosyal medyada geçirdikleri süre ile sosyal kaygıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Yöntem

Evren ve Örneklem: Üniversitede öğrenim gören öğrencilerden oluşmaktadır. Örneklem ise, amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay örneklemeyle ulaşılan ve online ortamdan form aracılığıyla gönüllü olarak katkıda bulunan (18-35 yaş üstü) 228 öğrenciden oluşmaktadır.

Bu çalışma, ilişki tarama modelinin kullanıldığı betimsel bir araştırmadır. Çalışmada, üniversite okuyan öğrencilerin Sosyal Medyadaki Tutumları ve Sosyal Medya Kaygıları çeşitli değişkenler açısından ele alınmıştır. Bu sebeple, kişisel bilgi ve ölçeklerden elde edilen veriler kullanılmıştır. Şu ölçekler kullanılmıştır:

Sosyodemografik Form: Sosyo-Demografik bilgi formu araştırmacının kendisi tarafından hazırlanmıştır. Katılımcılara cinsiyeti, yaşı, okuduğu bölüm, anne-baba birliktelik durumu, kardeş durumu, sosyal medya araçlarını ne kadar sık kullandığı, haftada ne kadar sosyal medya kullanıldığı ve kullanım amacı soruları sorulmuştur.

Sosyal Medya Tutumları Ölçeği: 2013 yılında Otrar ve Arđın tarafından geliştirilen ölçek öğrencilerin sosyal medyayla ilgili tutumlarını belirlemektedir. Beşli likert tipi derecelenme ile geliştirilen ölçek, 17'si olumlu toplam 23 madde ve 4 faktörden oluşmuştur. Toplam varyansın (Faktörler) %52.65 ini açıklarken, i tutarlılıkta ölçeklerin tümü Cronbach's alfa $\alpha T=0.85$ hesaplanmıştır. Test- tekrar test korelasyon katsayısı ise anlamlı bulunmuştur ($r=0.83$; $p<0.001$).

Sosyal Medya Kullanıcıları için Sosyal Kaygı Ölçeği: 2017 yılında Alkış ve diğerleri "Sosyal Medya Kullanıcıları için Sosyal Kaygı Ölçeği'nin Geliştirilmesi ve Geçerliliği" ismiyle çalışmalarında yer alan ölçek kullanılmıştır. Ölçekte toplamda 21 madde bulunmaktadır. Bu 21 maddenin de 4 alt faktörü bulunmaktadır. Ölçekte kullanılan ifadeler katılımcılara yönlendirilmiştir.

Veri Analizi

Bu alışmada SPSS 22 aracılığıyla tüm istatistiksel analizler gerçekleştirilmiştir. İlk aşamada ölçeklerin normal dağılım gösterip göstermediği değerlendirilmiştir. Değerlendirme aşamasında, ölçeklerin basıklık ve arpıklık katsayıları kontrol edildiğinde -2+2 referans aralığını sağladığı görülmüştür (HahsVaughn ve Lomax, 2020, s. 340). Tüm bu sonuçlara göre yapılan bu çalışmada parametrik testler yapılması uygun bulunmuştur.

Pearson Korelasyon analizi ile ölçeklerin arasındaki korelasyon düzeyi ve yönü incelenmiştir. Ölçeklerin demografik değişkenlere göre incelenmesi için Bağımsız Örneklemeler t-testi ve ANOVA testi kullanılmıştır. Bağımsız değişkenlerin yordayıcılığı analiz etmek amacıyla oklu Doğrusal Regresyon testi uygulandı. Bu araştırma kapsamında, uygulanan bütün testler %95 güven aralığına göre değerlendirilmiştir.

Tablo 1. Sosyal Medya Tutum Ölçeği, Sosyal Medya Kullananlar için Sosyal Kaygı Ölçeğinin Basıklık ve arpıklık Katsayılarının ve Cronbach Alpha Değerlerinin İncelenmesi

	Basıklık	arpıklık
SMTÖ Toplam	-0.20	0.08
SMTÖ Yetkinlik	-0.01	-0.69
SMTÖ Paylaşım	-0.46	0.40
SMTÖ Öğretmen	-1.13	-0.05
SMTÖ İzolasyon	-0.42	0.82
SKÖ Toplam	-0.22	-0.05
SKÖ İçerik	-0.86	0.29
SKÖ Gizlilik	-0.49	-0.55
SKÖ Etkileşim	-0.46	0.46
SKÖ Özdeğer	-0.54	-0.05

Bulgular

Tablo 2. Katılımcıların Demografik Özellikleri

		<i>n</i>	%
Cinsiyet	Kadın	168	73.7
	Erkek	60	26.3
Yaş	18-24	131	57.5
	25-34	67	29.4
	35 üstü	30	13.2
Eğitim	Ön lisans	31	13.6
	Lisans	167	73.2
	Yüksek lisans	30	13.2
	Total	228	100.0
Kiminle yaşıyorsunuz	Aile ile yaşıyor	186	81.6
	Evde tek/arkadaşı ile yaşıyor	42	18.4
Sosyal Medyada Geçirilen Süre	3 saate kadar	104	45.6
	3-5 saat arası	77	33.8
	5 saat üstü	47	20.6
	Toplam	228	100.0

Bulgulara ilişkin veriler değerlendirildiğinde, Katılımcıların %73.7'si kadın, %26.3'ü erkektir. %57.5'i 18-24 yaş grubu, %29.4'ü 25-34 Yaş grubu, %13.2'si 35 yaş ve üzeridir. %13.6'sı ön lisans, %73.2'si lisans, %13.2'si yüksek lisans mezunudur. %81.6'sı ailesi ile yaşıyor, %18.4'ü evde tek/arkadaşı ile yaşıyor. Sosyal medyada %45.6'sı 3 saate kadar, %33.8'i 3-5 saat arası, %20.6'sı 5 saat üstü vakit geçiriyor.

Tablo 3. Sosyal Medya Tutum Ölçeği, Sosyal Medya Kullananlar İçin Sosyal Kaygı Ölçeğinin Tanımlayıcı Değerleri

	<i>n</i>	<i>Min</i>	<i>Maks</i>	\bar{X}	<i>SS</i>
SMTÖ Toplam	228	34	103	67.25	13.00
SMTÖ Yetkinlik	228	6	30	22.50	5.78
SMTÖ Paylaşım	228	8	40	21.71	7.67
SMTÖ Öğretmen	228	3	15	9.33	3.69
SMTÖ İzolasyon	228	6	30	13.71	7.04
SKÖ Toplam	228	22	110	61.32	18.45
SKÖ İçerik	228	7	35	17.57	7.55
SKÖ Gizlilik	228	5	25	17.86	5.53

SKÖ Etkileşim	228	6	30	14.15	6.30
SKÖ Özdeğer	228	4	20	11.75	4.10

Bulgulara ilişkin veriler değerlendirildiğinde, SMTÖ Toplam ortalaması ($\bar{X}=67.25$ $SS=13.00$), SMTÖ Yetkinlik ortalaması ($\bar{X}=22.50$ $SS=5.78$), SMTÖ Paylaşım ortalaması ($\bar{X}=21.71$ $SS=7.67$), SMTÖ Öğretmen ortalaması ($\bar{X}=9.33$ $SS=3.69$), SMTÖ İzolasyon ortalaması ($\bar{X}=13.71$ $SS=7.04$), SKÖ Toplam ortalaması ($\bar{X}=61.32$ $SS=18.45$), SKÖ İçerik ortalaması ($\bar{X}=17.57$ $SS=7.55$), SKÖ Gizlilik ortalaması ($\bar{X}=17.86$ $SS=5.53$), SKÖ Etkileşim ortalaması ($\bar{X}=14.15$ $SS=6.30$), SKÖ Özdeğer ortalaması ($\bar{X}=11.75$ $SS=4.10$) 'dur.

Korelasyon Analizi

Bu kısımda, araştırmaya ait ölçeklerin birbirleri arasındaki ilişkisinin değerlendirmek amacıyla Pearson Korelasyon analizi uygulanmış ve bulgular aşağıda verilmiştir.

Tablo 4. Sosyal Medya Tutum Ölçeği, Sosyal Medya Kullananlar İçin Sosyal Kaygı Ölçeği Puanlarının Arasındaki İlişki

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1-SMTÖ Toplam	1									
2-SMTÖ Yetkinlik	.33**	1								
3-SMTÖ Paylaşım	.85**	.14*	1							
4-SMTÖ Öğretmen	.51**	.33**	.29**	1						
5-SMTÖ İzolasyon	.38**	-.54**	.22**	-.17**	1					
6-SKÖ Toplam	0.03	-0.05	0.04	-0.05	0.07	1				
7-SKÖ İçerik	0.01	-0.09	0.04	-0.06	0.08	.89**	1			
8-SKÖ Gizlilik	-0.07	0.12	-0.10	-0.06	-0.09	.62**	.38**	1		
9-SKÖ Etkileşim	0.12	-0.12	.14*	0.04	.14*	.78**	.63**	.19**	1	
10-SKÖ Özdeğer	0.04	-0.02	0.03	-0.07	0.09	.83**	.69**	.45**	.56**	1

** $p<0.01$, * $p<0.05$ Uygulanan testin ismi: Pearson Korelasyon Testi

Bulgulara ilişkin veriler değerlendirildiğinde, SKÖ Etkileşim ile SMTÖ Paylaşım ($r=.14$, $p<0.05$), SKÖ Etkileşim ile SMTÖ İzolasyon ($r=.14$, $p<0.05$) değişkenleri arasında düşük düzey pozitif korelasyonlar saptanmıştır.

Regresyon Analizi

Bu kısımda, araştırmanın bağımsız değişkenlerinin bağımlı değişken üzerindeki yordayıcılığını test etmek amacıyla Çoklu Doğrusal Regresyon analizi uygulanmıştır. Bulgulara ait tablolar aşağıda aktarılmıştır.

Tablo 5. Sosyal Medyada Kullananların Etkileşim Kaygısının Sosyal Medyada Paylaşım Tutumunu Yordamasına İlişkin Bulgular

Değişkenler	B	SH	β	t	p	%95 GA	
						Alt Sınır	Üst Sınır

Sabit	19.32	1.24		15.56	<001***	16.87	21.77
SKÖ Etkileşim	0.17	0.08	0.14	2.10	0.036*	0.01	0.33

$$R=.14 R^2=.02 F_{(1,226)}=4.43 p=0.036^*$$

***p<.001, **p<.01, *p<.05; Not, GA: Güven Aralığı

Regresyon tablosuna ait sonuçlar incelendiğinde, sosyal medyada kullananların etkileşim kaygısının sosyal medyada paylaşım tutumunu yordamaktadır. R² değeri .02 olup, yordayıcıların sonuç değişkenindeki varyansın %2'sini açıkladığını görülmektedir (F(1.226)=4.43, p<.05). Bulguların sonucu olarak, sosyal medyada kullananların etkileşim kaygısının sosyal medyada paylaşım tutumunu pozitif yönde yordadığını ($\beta=.14$ p<.05) göstermektedir.

Tablo 6. Sosyal Medyada Kullananların Etkileşim Kaygısının Sosyal Medyada İzolasyon Tutumunu Yordamasına İlişkin Bulgular

Değişkenler	B	SH	β	t	p	%95 GA	
						Alt Sınır	Üst Sınır
Sabit	11.46	1.14		10.06	<.001***	9.22	13.71
SKÖ Etkileşim	0.16	0.07	0.14	2.16	0.032*	0.01	0.30

$$R=.14 R^2=.02 F_{(1,226)}=4.68 p=0.032^*$$

***p<.001, **p<.01, *p<.05; Not, GA: Güven Aralığı

Regresyon tablosuna ait sonuçlar incelendiğinde, sosyal medyada kullananların etkileşim kaygısının sosyal medyada izolasyon tutumunu yordamaktadır. R² değeri .02 olup, yordayıcıların sonuç değişkenindeki varyansın %2'sini açıkladığını görülmektedir (F(1.226)=4.68, p<.05). Bulguların sonucu olarak, sosyal medyada kullananların etkileşim kaygısının sosyal medyada izolasyon tutumunu pozitif yönde yordadığını ($\beta=.14$ p<.05) göstermektedir.

Karşılaştırma Analizi

Bu kısımda, Sosyal Medya Tutum Ölçeği, Sosyal Medya Kullananlar İçin Sosyal Kaygı Ölçeği Puanlarının demografik değişkenlere göre incelenmesi için sırasıyla Bağımsız Örneklem t-testi ve ANOVA testi yapılmıştır. Bulgulara ait tablolar aşağıdadır.

Tablo 7. Cinsiyete Göre Sosyal Medya Tutum Ölçeği, Sosyal Medya Kullananlar İçin Sosyal Kaygı Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

Bağımlı Değişkenler	Kadın		Erkek		t	df	p
	\bar{X}_g	SS	\bar{X}	SS			

SMTÖ Toplam	67.07	12.94	67.78	13.24	-0.37	226	0.714
SMTÖ Yetkinlik	22.93	5.69	21.30	5.90	1.89	226	0.060
SMTÖ Paylaşım	21.45	7.85	22.43	7.17	-0.85	226	0.393
SMTÖ Öğretmen	9.41	3.71	9.10	3.68	0.56	226	0.577
SMTÖ İzolasyon	13.27	6.80	14.95	7.59	-1.59	226	0.114
SKÖ Toplam	61.64	18.70	60.45	17.84	0.43	226	0.670
SKÖ İçerik	17.31	7.80	18.32	6.78	-0.89	226	0.376
SKÖ Gizlilik	18.25	5.49	16.75	5.54	1.81	226	0.071
SKÖ Etkileşim	14.14	6.08	14.18	6.93	-0.05	226	0.961
SKÖ Özdeğer	11.94	4.17	11.20	3.87	1.20	226	0.230

***p<.001, **p<.01, *p<.05 Kullanılan Test: Bağımsız Örneklem T-Testi

Bulgulara ilişkin veriler değerlendirildiğinde, SMTÖ Toplam, SMTÖ Yetkinlik, SMTÖ Paylaşım, SMTÖ Öğretmen, SMTÖ İzolasyon, SKÖ Toplam, SKÖ İçerik, SKÖ Gizlilik, SKÖ Etkileşim, SKÖ Özdeğer cinsiyet gruplarına göre incelendiğinde, karşılaştırılan gruplar arasında anlamlı düzeyde fark tespit edilmemiştir (p>.05).

Tablo 8. Yaş Gruplarına Göre Sosyal Medya Tutum Ölçeği, Sosyal Medya Kullananlar İçin Sosyal Kaygı Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

Bağımlı Değişkenler	Yaş Grubu						F(2,225)	p	Fark
	18-24 yaş ¹		25-34 yaş ²		35 ve üstü yaş ³				
	X̄	SS	X̄	SS	X̄	SS			
SMTÖ Toplam	67.69	12.68	66.34	14.34	67.37	11.40	0.24	0.787	
SMTÖ Yetkinlik	21.67	5.38	23.10	6.18	24.80	5.92	4.21	0.016*	3>1
SMTÖ Paylaşım	22.44	7.88	20.57	7.56	21.03	6.79	1.46	0.234	
SMTÖ Öğretmen	9.08	3.74	9.91	3.70	9.13	3.43	1.18	0.309	
SMTÖ İzolasyon	14.50	7.00	12.76	7.13	12.40	6.80	1.98	0.141	
SKÖ Toplam	62.34	17.16	58.51	20.84	63.17	18.16	1.13	0.324	
SKÖ İçerik	17.93	7.20	16.78	8.54	17.80	6.72	0.53	0.588	
SKÖ Gizlilik	17.41	5.19	17.82	6.15	19.87	5.30	2.43	0.090	
SKÖ Etkileşim	15.12	6.10	12.57	6.48	13.43	6.17	3.97	0.020*	1>2
SKÖ Özdeğer	11.88	3.79	11.34	4.83	12.07	3.62	0.48	0.618	

***p<.001. **p<.01. *p<.05 Kullanılan Test: Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)

Bulgulara ilişkin veriler değerlendirildiğinde, SMTÖ Toplam, SMTÖ Paylaşım, SMTÖ Öğretmen, SMTÖ İzolasyon, SKÖ Toplam, SKÖ İçerik, SKÖ Gizlilik, SKÖ Özdeğer

yaş gruplarına göre incelendiğinde, karşılaştırılan gruplar arasında anlamlı düzeyde fark tespit edilmemiştir ($p>.05$).

SMTÖ Yetkinlik alt ölçeğinden ($F(2,225)=4.21$, $p<.05$) aldıkları puanlar yaş gruplarına göre incelendiğinde, karşılaştırılan gruplar arasında anlamlı düzeyde fark tespit edilmiştir. Tukey bulgularına sonuçları ele alındığında, 35 yaş üstü olanların aldığı puanları 18-24 yaş grubunda olanlara kıyasladığımızda anlamlı seviyede yüksek puan aldığı gözlemlenmiştir.

SKÖ Etkileşim alt ölçeğinden ($F(2,225)=3.97$, $p<.05$) aldıkları puanlar yaş gruplarına göre incelendiğinde, karşılaştırılan gruplar arasında anlamlı düzeyde fark tespit edilmiştir. Tukey bulgularına sonuçları ele alındığında, 18-24 yaş grubunda olanların aldığı puanları 25-34 yaş grubunda olanlara kıyasladığımızda anlamlı seviyede yüksek puan aldığı gözlemlenmiştir.

Tablo 9. Eğitim Durumuna Göre Sosyal Medya Tutum Ölçeği, Sosyal Medya Kullananlar İçin Sosyal Kaygı Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

Bağımlı Değişkenler	Eğitim Durumu						F(2,225)	p	Fark
	Ön Lisans ¹		Lisans ²		Yüksek Lisans ³				
	\bar{X}	SS	\bar{X}	SS	\bar{X}	SS			
SMTÖ Toplam	68.97	11.45	65.70	13.19	74.13	11.13	5.91	0.003**	3>1
SMTÖ Yetkinlik	21.39	4.15	22.61	5.73	23.07	7.31	0.75	0.474	
SMTÖ Paylaşım	22.94	7.00	20.74	7.73	25.80	6.60	6.27	0.002**	3>1
SMTÖ Öğretmen	9.55	3.68	9.10	3.64	10.40	3.94	1.66	0.193	
SMTÖ İzolasyon	15.10	6.69	13.25	6.76	14.87	8.71	1.36	0.258	
SKÖ Toplam	60.48	17.79	61.67	18.06	60.27	21.60	0.11	0.896	
SKÖ İçerik	16.52	7.09	17.84	7.55	17.17	8.09	0.45	0.636	
SKÖ Gizlilik	17.52	4.63	17.93	5.59	17.77	6.24	0.08	0.925	
SKÖ Etkileşim	15.10	7.40	14.09	6.03	13.50	6.66	0.51	0.598	
SKÖ Özdeğer	11.35	3.72	11.80	4.06	11.83	4.75	0.16	0.850	

*** $p<.001$. ** $p<.01$. * $p<.05$ Kullanılan Test: Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)

Bulgulara ilişkin veriler değerlendirildiğinde, SMTÖ Yetkinlik, SMTÖ Öğretmen, SMTÖ İzolasyon, SKÖ Toplam, SKÖ İçerik, SKÖ Gizlilik, SKÖ Etkileşim, SKÖ Özdeğer eğitim durumuna göre incelendiğinde, karşılaştırılan gruplar arasında anlamlı düzeyde fark tespit edilmemiştir ($p>.05$).

SMTÖ Toplam ölçeğinden ($F(2,225)=5.91$, $p<.01$) aldıkları puanlar eğitim durumuna göre incelendiğinde, karşılaştırılan gruplar arasında anlamlı düzeyde fark tespit edilmiştir. Tukey bulgularına sonuçları ele alındığında, yüksek lisans mezunu olanların aldığı puanları lisans mezunu olanlara kıyasladığımızda anlamlı seviyede yüksek puan aldığı gözlemlenmiştir.

SMTÖ Paylaşım alt ölçeğinden ($F(2,225)=6.27$, $p<.01$) aldıkları puanlar eğitim durumuna göre incelendiğinde, karşılaştırılan gruplar arasında anlamlı düzeyde fark

tespit edilmiştir. Tukey bulgularına sonuçları ele alındığında, yüksek lisans mezunu olanların aldığı puanları lisans mezunu olanlara kıyasladığımızda anlamlı seviyede yüksek puan aldığı gözlemlenmiştir.

Tablo 10. Sosyal Medyada Geçirilen Süre Göre Sosyal Medya Tutum Ölçeği, Sosyal Medya Kullananlar İçin Sosyal Kaygı Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

Bağımlı Değişkenler	Sosyal Medyada Geçirilen Süre						F(2,225)	p	Fark
	3 saate kadar ¹		3-5 saat arası ²		5 saat üstü ³				
	\bar{X}	SS	\bar{X}	SS	\bar{X}	SS			
SMTÖ Toplam	67.89	12.28	65.82	13.55	68.19	13.69	0.72	0.489	
SMTÖ Yetkinlik	22.52	6.35	22.52	5.75	22.45	4.46	0.00	0.997	
SMTÖ Paylaşım	22.73	7.16	20.78	7.77	20.96	8.46	1.72	0.181	
SMTÖ Öğretmen	9.34	3.76	8.75	3.71	10.26	3.38	2.44	0.089	
SMTÖ İzolasyon	13.31	7.36	13.77	7.23	14.53	6.01	0.49	0.613	
SKÖ Toplam	57.01	19.31	64.52	17.33	65.64	16.43	5.49	0.005**	3,2>1
SKÖ İçerik	15.75	7.36	19.22	7.42	18.91	7.41	5.85	0.003**	3,2>1
SKÖ Gizlilik	17.16	5.85	18.03	5.30	19.11	5.04	2.07	0.129	
SKÖ Etkileşim	13.20	6.11	15.21	6.46	14.51	6.26	2.37	0.096	
SKÖ Özdeğer	10.89	4.14	12.06	3.91	13.11	3.93	5.27	0.006**	3>1

***p<.001. **p<.01. *p<.05 Kullanılan Test: Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)

Bulgulara ilişkin veriler değerlendirildiğinde, SMTÖ Toplam, SMTÖ Yetkinlik, SMTÖ Paylaşım, SMTÖ Öğretmen, SMTÖ İzolasyon, SKÖ Gizlilik, SKÖ Etkileşim sosyal medyada geçirilen süreye göre incelendiğinde, karşılaştırılan gruplar arasında anlamlı düzeyde fark tespit edilmemiştir (p>.05).

SKÖ Toplam ölçeğinden (F(2,225)=5.49, p<.01) aldıkları puanlar sosyal medyada geçirilen süreye göre incelendiğinde, karşılaştırılan gruplar arasında anlamlı düzeyde fark tespit edilmiştir. Tukey bulgularına sonuçları ele alındığında, sosyal medyada 3-5 saat arası ve 5 saat üzeri vakit geçirenlerin aldığı puanları sosyal medyada 3 saat kadar vakit geçirenlere kıyasladığımızda anlamlı seviyede yüksek puan aldığı gözlemlenmiştir.

SKÖ İçerik alt ölçeğinden (F(2,225)=5.85, p<.01) aldıkları puanlar sosyal medyada geçirilen süreye göre incelendiğinde, karşılaştırılan gruplar arasında anlamlı düzeyde fark tespit edilmiştir. Tukey bulgularına sonuçları ele alındığında, sosyal medyada 3-5 saat arası ve 5 saat üzeri vakit geçirenlerin aldığı puanları sosyal medyada 3 saat kadar vakit geçirenlere kıyasladığımızda anlamlı seviyede yüksek puan aldığı gözlemlenmiştir.

SKÖ Özdeğer alt ölçeğinden (F(2,225)=5.27, p<.01) aldıkları puanlar sosyal medyada geçirilen süreye göre incelendiğinde, karşılaştırılan gruplar arasında anlamlı düzeyde fark tespit edilmiştir. Tukey bulgularına sonuçları ele alındığında, sosyal medyada 5 saat üzeri vakit geçirenlerin aldığı puanları sosyal medyada 3 saat kadar vakit geçirenlere kıyasladığımızda anlamlı seviyede yüksek puan aldığı gözlemlenmiştir.

Tartışma

Araştırmada üniversitede okuyan öğrencilerin sosyal medya kullanımları, tutumları ve buna bağlı olarak da sosyal kaygı düzeylerini hesaplamak ve aralarında ilişki olup olmadığını değerlendirmeyi hedeflemektedir.

Bulgulara ilişkin veriler değerlendirildiğinde, SKÖ Etkileşim alt boyutu ile SMTÖ Paylaşım alt boyutu arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Sosyal medyaya paylaşım sayısı yükseldikçe etkileşimde bulunma kaygısı da yükselmektedir. Bu durum, sosyal medya kullanıcılarının daha fazla paylaşım yaptıkça, aynı zamanda daha fazla etkileşim kaygısı yaşadığını göstermektedir. Literatüre bakıldığında da araştırma sonuçları bulgularla uyumlu bulunmuştur (Aluh ve Chukwuobasi, 2019, s. 51; Alnjadat vd., 2019, s. 390; Boyd ve Ellison, 2007, s. 210; Banjanin, Dimitrijevic, ve Pantic, 2015, s. 308). Baltacı ve arkadaşlarının 2012, yaptığı çalışmada, sosyal medyanın etkileşim kaygılarının yüksek olduğu bulguları bulunmuştur. Ayrıca sosyal medyanın sık kullanımı gençlerde sosyal kaygı etkileşimiyle beraber akademik başarı ve uyku düzenini de etkileyebileceği söylenmektedir (Sanni vd., 2018, s. 17). Bu sonuçlar; sosyal medya platformlarının sık kullanımının üniversite öğrencilerinin birçok yönden etkilediğini göstermektedir. Önceki araştırmalar, sosyal medyada paylaşım yapmanın genel olarak sosyal kaygıyla ilişkili olduğunu göstermektedir (Fung ve Alden, 2017, s. 231; Kaplan vd., 2015, s. 212; Liu vd., 2020, s. 340).

Araştırmanın bir diğer sonucuna göre, etkileşim kaygısı gençlerde sosyal medyada izolasyon tutumunu da pozitif yönde yordadığını göstermektedir. Bu sonuç, Sarsu (2020), Mehdi ve arkadaşlarının (2020) yaptığı kesitsel çalışmalarla uyumlu bulunmuştur. Sosyal medyadaki etkileşimde olma kaygısı, gençlerin sosyal medyadan izole olmasına sebep olabilmektedir. Ayrıca sosyal medyada etkileşimde bulunma kaygısı, sosyal medyada paylaşım yapma isteksizliğini öngörüyor, bu da sosyal medya etkileşim kaygısı yaşayanların sosyal medyada özgün kişiliklerini sergilemediklerini gösterdiğini düşündürmektedir. Sosyal medyanın izolasyonla ilişkisini inceleyen çalışmalar sıklıkla sosyal medya kullanan bireylerde yalnızlık yaşadığını ve bu sürecin de kaygıya yol açtığını söylemektedir (Chou vd., 2005, s. 363; Tokunaga ve Rains, 2010, s. 512).

Sosyal medya tutumlarının ve sosyal kaygının yaş değişkenine göre anlamlı fark olduğu görülmüştür. Bu farklar sosyal yetkinlik ve etkileşim kaygısı alt boyutlarında bulunmuştur. SMTÖ Yetkinlik alt boyutundan aldığı puanlar yaş grubuna göre incelendiğinde, karşılaştırılan gruplar arasında 35 yaş üstü olanların aldığı puanları 18-24 yaş grubunda olanlara kıyasladığımızda anlamlı düzeyde fark tespit edilmiştir. Yani yaş arttıkça sosyal medyadaki yetkinlik artmıştır. Bulgular Akyürek (2020) ve Sarsu (2020)'nun araştırmasıyla örtüşmektedir. Bireylerin yaşları arttıkça kendilerini sosyal medyada daha saygın ve özgüvenli hissettiklerini düşündürmektedir. Altınay Bor (2018)'un yaptığı araştırmada bulgulardan farklı olarak yaşın artmasıyla gençlerde sosyal yetkinlik açısından gerileme olduğu sonucuna varılmıştır. SKÖ Etkileşim alt ölçeğinden aldıkları puanlar yaş gruplarına göre incelendiğinde, 18-24 yaş grubundakilerin puanları, 25-34 yaş grubundakilere göre anlamlı seviyede yüksek puan aldıkları görülmektedir. Sosyal medyada Etkileşim halinde olma erken yaşlarda kaygıyı arttırmaktadır. Sonuçlara bakıldığında yaş arttıkça kaygının da azaldığı söylenmektedir (Baker, 2003, s. 569). Yaş arttıkça sosyal medyadaki yetkinliğinde arttığı bulgusundan dolayı, yaş arttıkça deneyimden kaynaklı kaygının azaldığını düşündürmektedir. İlk üniversiteye girişte lise ortamından çıkan gençlerin sosyal kaygılarının da arttığı söylenmektedir (Baltacı vd., 2021, s. 4718).

Ayrıca literatürde yeni ortama alışma, sosyal mecralarda yeni arkadaşlıklar kurmadan kaynaklı etkileşimde kalmada kaygısının olduğuna dair çalışmalar vardır

(Fisher, Cavanagh & Bowles, 2011, s. 225). Bulgular literatürle benzerlik göstermektedir. SMTÖ'den aldıkları puanlar eğitim durumuna göre incelendiğinde, yüksek lisans mezunu olanların aldıkları puanlar, lisans mezunu olanlara kıyaslandığında anlamlı seviyede yüksek olduğu gözlemlenmiştir.

Eğitim düzeyine göre; eğitim düzeyi arttıkça sosyal medyanın özellikle paylaşımlarda bulunma tutumlarında artış olduğu görülmektedir. Sosyal medyadaki paylaşımlar yüksek lisans mezunlarında lisans mezunlarından daha yüksektir. Araştırmanın bulgusu Tuğlu (2017) ve Aksak (2017) tarafından yapılan araştırmalarla benzerlik göstermektedir. Eğitim düzeyinin paylaşımı arttırmasının deneyimlerinden ve yetkinliklerinden kaynaklı olabileceğini düşündürmektedir (Çakmak, 2018).

SKÖ Toplam ölçeğinden aldıkları puanlar sosyal medyada geçirilen süreye göre incelendiğinde, Sosyal medyada 5 saat üzeri vakit geçirenlerle 3 saat kadar vakit geçirenlere kıyasladığımızda anlamlı seviyede sosyal kaygısının arttığı gözlemlenmiştir. Bu durum sosyal medyada kalma süresi arttıkça sosyal kaygının da arttığı şeklinde yorumlanabilir. Elhai ve arkadaşları (2018), benzer şekilde araştırmalarında sosyal medya kullanımının süreleri ile sosyal kaygı durumlarını anlamlı olarak bulmuştur. ABD'de 18-22 yaş aralığındaki gençlere Vanucci ve arkadaşları (2017), tarafından yapılan araştırmada sosyal medya kullanım süresi ile sosyal kaygı arasında anlamlı bir ilişki olduğunu, sosyal medyada kalınan sürenin artmasıyla kaygının da arttığını ortaya koymuşlardır. Ayrıca sosyal medyada kalma süresi arttıkça içerik üretme ve öz değer kaygısının 5 saat ve üzeri vakit geçirenlerde daha fazla olduğu bulunmuştur. Uzun saatler sosyal medyada kalmak içerik üretme kaygısı yaratırken, öz değerini de bu içeriklere bağlı olarak belirlediğini düşünebilir. Araştırma sonuçları literatürle benzerlik göstermektedir (Aksak, 2017, s. 23; Akyürek, 2020, s. 58; Atalay, 2014, s. 34; Vural ve Bat, 2010, s. 3348).

Sonuç

Üniversite öğrencilerinin son yıllarda sosyal medya kullanımıyla artan sosyal kaygılarının varlığı araştırma sonucunda görülmüştür. Sosyal medya kullanım oranının, üniversite öğrencileri arasındaki sosyal kaygısının, sosyal medya kullanım sıklığı ile arttığı ayrıca, sosyal medya kullanımıyla sosyal kaygı arasında ilişki olduğunu yorumu yapılabilmektedir. Üniversite öğrencilerinin, sosyal medya paylaşımlarını arttırdıkça etkileşimde bulunma kaygısı yaşadıkları, hatta bu kaygının üniversite öğrencilerinde sosyal izolasyona yol açtığı sonucuna varılmıştır.

Sosyal medya kullanımı eğitim düzeyine göre yüksek lisans öğrencilerinde lisans öğrencilerine göre daha fazla olduğu ve kendilerini paylaşım yapmada daha yetkin gördükleri de bulunurken sosyal kaygıları lisans öğrencilerine göre daha az bulunmuştur.

Sosyal medyada kalma süreleri arttıkça (5 saat ve üzeri) sosyal kaygılarının da arttığı görülmüştür. Sosyal medyada bulunma süresi arttıkça üniversite öğrencilerinin içerik üretme kaygısıyla beraber öz değerlilik kaygısı da artmaktadır.

Öneriler

Araştırma sonuçları, üniversite öğrencilerinin kendilerine sosyal medya ile yeni bir değer alanı yarattıklarını düşündürmektedir. Bu konuyla ilgili detaylı araştırma yapılması önerilmektedir. Sosyal medyanın sık kullanıldığı mecralarının detaylı araştırması yapıp yaş grubuna göre analiz edilmesi önerilebilmektedir. Sosyal kaygının, sosyal medya kullanımıyla artmasında gençler üzerindeki etkisi daha geniş örnekleme araştırılıp önlemleri konusunda çalışmalar yapılabilir. Sosyal medyanın sık kullanılması, içerik

paylaşımları ve sosyal kaygıyla bağlantısı konularında literatürde yeterli çalışmaya yer verilmelidir.

Sınırlılıklar

Bu araştırma yine sosyal medya üzerinden ulaşılabilen sosyal medya kullanan üniversite öğrencileri ile sınırlıdır. Sosyal kaygı üzerinde etkili olabilen çok fazla faktör bulunurken bu araştırma yalnızca sosyal medya tutumları açısından incelenmiştir. Sosyal medya tutumlarına ilişkin veriler sosyal medya tutum ölçeğinin ölçtüğü özelliklerle sınırlıdır. Sosyal kaygı puanlarına ilişkin veriler sosyal medya kullanıcıları için sosyal kaygı ölçeğinin ölçtüğü özelliklerle sınırlıdır.

Kaynakça

- Ağırtaş, A., & Güler, Ç. (2020). Sosyal Medya Kullanan Üniversite Öğrencilerinin İnternet Bağımlılığı ve Sosyal Kaygı Durumlarının Değerlendirilmesi. *Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(1), 76-89.
- Akdeniz, Y. (2016). 3G ve 4.5G Mobil İnternet Bağlantısının, Matematiksel İletişim Modelindeki Mesaj, İletici, Kanal ve Alıcı Unsurlarına Etkisi: Whatsapp Messenger örneği. Yüksek Lisans Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi.
- Akyürek, M. (2020). Lise Öğrencilerinin Sosyal Medya Kullanımı ve Sosyal Medyaya İlişkin Tutumları. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(1), 58-92.
- Aksak, M. (2017). *Farklı Lise Türlerine Devam Eden Lise Öğrencilerinin Sosyal Medyaya İlişkin Tutumları ile Yalnızlık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek lisans tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Aluh, D. O., Chukwuobasi, T., & Mosanya, A. U. (2019). A Cross-Sectional Survey of Social Media Anxiety among Students of University of Nigeria. *Journal of Mental Health and Human Behaviour*, 24(1), 51-56.
- Altınay Bor, H. (2018). *Ergenlerde Sosyal Medyaya Yönelik Tutum, Sosyal Medya Kullanımında Gelişmeleri Kaçırma Korkusu ve Sosyal Kaygı Arasındaki İlişkiler*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
- Alnjadat, R, Hmaidı, M. M., Samha, T. E., Kilani, M. M., & Hasswan, A. M. (2019). Gender Variations in Social Media Usage and Academic Performance among The Students of University of Sharjah. *J Taibah Univ Med Sci*, 14, 390-394.
- Aslan, Ü. (2018). *Dikkat Eksikliği ve Dürtüsellik Sosyal Medya Kullanımı ve Gelişmeleri Kaçırma Korkusu ile Olan İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Üsküdar Üniversitesi.
- Atalay, R. (2014). *Lise Öğrencilerinin Sosyal Medyaya İlişkin Tutumları ile Algıladıkları Sosyal Destek Düzeyleri Arasındaki İlişki (Bahçelievler İlçesi Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Aydın, İ. E. (2016). Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Medya Kullanımları Üzerine Bir Araştırma: Anadolu Üniversitesi Örneği. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 35, 373- 386.
- Aydın, M. (2018). *Üniversite Öğrencilerinde Duygu Düzenleme Güçlüğü ve Sosyal Kaygı Arasındaki İlişkinin Araştırılması*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Üsküdar Üniversitesi.

- Baker, S. R. (2003). A Prospective Longitudinal Investigation of Social Problem-Solving Appraisals on Adjustment to University, Stress, Health, and Academic Motivation and Performance. *Personality and Individual Differences*, 35(3), 569-591.
- Baltacı, Ö. (2010). *Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Kaygı, Sosyal Destek ve Problem Çözme Yaklaşımları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi.
- Baltacı, H. Ş., Küçükler, D., Karataş, U. Y., Özkılıç, I., & Özdemir, H. A. (2021). Psikolojik Danışma Merkezine Başvuran Üniversite Öğrencilerinin Depresyon, Sosyal Kaygı, Durumluk ve Sürekli Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi. *OPUS International Journal of Society Researches*, 18, 4718-4745.
- Baltacı, H. Ş., İşleyen, F. ve Özdemir, S. (2012). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Romantik ilişki Durumları ve Sosyal Ağ Kullanımlarına Göre Etkileşim Kaygısı ve Sosyal Destek Algılarının İncelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 25-36.
- Banjanin, N., Banjanin, N., Dimitrijevic, I., Pantic, I. (2015). Relationship Between Internet Use and Depression: Focus on Physiological Mood Oscillations, Social Networking and Online Addictive Behavior. *Comput Hum Behav*, 43, 308-312
- Barham, M. H. (2018). *Sosyal Medyanın Gelişimi ve Toplumda Sosyal Medya Kullanım Alışkanlıkları: Erbil Salahaddin Üniversitesi Örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Van: Yüzüncü Yıl Üniversitesi.
- Bard, K. W. (2005). Internet Addiction: A Review of Current Assessment Techniques and Potential Assessment Questions. *Cyberpsychology & Behavior*, 8(1), 7-14
- Bektas, N. (2018). *Çalışan Kadınların İnternet ve Sosyal Medya Bağımlılığının Sosyal Kaygı ile İlişkisi*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Haliç Üniversitesi.
- Biliciler, G. (2018). *Sosyal Medya Kullanımını Yönlendiren Motivasyonel Etkiler: Kullanımlar ve Doyumlar Yaklaşımı Çerçevesinden Sosyal Medya Kullanıcıları Üzerine Bir İnceleme*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
- Bor, H. A. (2018). *Ergenlerde Sosyal Medyaya Yönelik Tutum Sosyal Medya Kullanımında Gelişmeleri Kaçırma Korkusu ve Sosyal Kaygı Arasındaki İlişkiler*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
- Boyd, D. M., Ellison, N. B. (2007). Social Network Sites: Definition, History, and Scholarship. *J Comput Commun*, 13, 210-230.
- Ceylan, Ç. (2014). *Tip 1 Diyabetli Adölesanların Sosyal Kaygı Düzeylerinin ve Etkileyen Faktörlerinin Belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi
- Ciba, B. (2018). *Üniversite Öğrencileri Arasında Sosyal Medya Kullanımı ve Sosyal Kaygı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Kıbrıs: Yakın Doğu Üniversitesi.
- Chou, C., Condrón, L., & Belland, J. C. (2005). A Review of The Research on Internet Addiction. *Educational Psychology Review*, 17(4), 363-388.
- Çakmak, E. (2018). *Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Medya Kullanım Düzeyleri ile Sosyal Görünüş Kaygısı Arasındaki İlişkinin Farklı Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Beykent Üniversitesi.
- Draženović, M., Rukavina, T. V., & Poplašen, L. M. (2023). Impact of Social Media Use on Mental Health within Adolescent and Student Populations during COVID-19

- Pandemic: Review. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 20(4), 3392-3392.
- Elhai, J. D., Brian, J. H., & Meredith, C. E. (2018). Emotion Regulation's Relationships with Depression, Anxiety and Stress Due to Imagined Smartphone and Social Media Loss. *Psychiatry Research*, 261, 28-34.
- Erol, D. D. (2019). *Selfie ya da Dijital Dönemde "Varolmak"*. 3. *International Congress of Eurasian Social Sciences*, 18-21 April, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla.
- Erol, G., & Hassan, A. (2014). Gençlerin Sosyal Medya Kullanımı ve Sosyal Medya Kullanımının Tatil Tercihlerine Etkisi. *Journal of International Social Research*, 7(31).
- Fisher, R., Cavanagh, J., & Bowles, A. (2011). Assisting Transition to University: Using Assessment as A Formative Learning Tool. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 36(2), 225-237.
- Fung, K., & Alden, L. E. (2017). Once Hurt, Twice Shy: Social Pain Contributes to Social Anxiety. *Emotion*, 17(2), 231-239.
- Gajda, I., Greenman, J., Santoro, C., Serov, A., Atanassov, P., Melhuish, C., & Ieropoulos, I. A. (2019). Multi-functional Microbial Fuel Cells for Power, Treatment and Electro-osmotic Purification of Urine. *Journal of Chemical Technology and Biotechnology (Oxford, Oxfordshire: 1986)*, 94(7), 2098-2106.
- Haddad, J. M., Macenski, C., Mosier-Mills, A., Hibara, A., Kester, K., Schneider, M., Conrad, R. C., & Liu, C. H. (2021). The Impact of Social Media on College Mental Health During the COVID-19 Pandemic: a Multinational Review of the Existing Literature. *Current psychiatry reports*, 23(11), 70.
- Hahs-Vaughn, D. L., & Lomax, R. G. (2020). *An Introduction to Statistical Concepts*. USA: Routledge.
- Kaplan, S. C., Levinson, C. A., Rodebaugh, T. L., Menatti, A., & Weeks, J. W. (2015). Social Anxiety and The Big Five Personality Traits: The Interactive Relationship of Trust and Openness. *Cognitive Behaviour Therapy*, 44, 212-222
- Kaye, A. (2019). Facebook Use and Negative Behavioral and Mental Health Outcomes: A Literature Review. *Journal of Addiction Research & Therapy*, 10(1), 375.
- Keleş, B. Y., McCrae, N., & Grealish, A. (2019). A Systematic Review: The Influence of Social Media on Depression, Anxiety and Psychological Distress in Adolescents. *International Journal of Adolescence and Youth*, 25(1), 79-93.
- Khalaf, A. M., Alubied, A. A., Khalaf, A. M., & Rifaey, A. A. (2023). The Impact of Social Media on the Mental Health of Adolescents and Young Adults: A Systematic Review. *Cureus*, 15(8), e42990.
- Kıbrıs, G. (2014). Sonunda Selfie Hastalığımız da Oldu. <https://www.gundemkibris.com/sonunda-selfie-hastaligimiz-da-oldu-makale,6478.html>, [Erişim tarihi: 27.12.2023].
- Koçer, M. (2012). Erciyes Üniversitesi Öğrencilerinin İnternet ve Sosyal Medya. *Akdeniz İletişim Dergisi*, 18, 70-85.
- Küçükler, E. (2017). Türkiye'de Kademeler Arası Geçiş ve Öğrenci Akışının Gelişimi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 50(1), 43-98.
- Liu, X., Yang, Y., Wu, H., Kong, X., & Cui, L. (2020). The Roles of Fear of Negative Evaluation and Social Anxiety in The Relationship Between Self-Compassion and

- Loneliness: A Serial Mediation Model. *Current Psychology: A Journal for Diverse Perspectives on Diverse Psychological Issues*, 41(8), 5249-5257.
- Meshi, D., Cotten, S. R., & Bender, A. R. (2020). Problematic Social Media Use and Perceived Social Isolation in Older Adults: A Cross-Sectional Study. *Gerontology*, 66(2), 160-168
- Naslund, J. A., Bondre, A., Torous, J., & Aschbrenner, K. A. (2020). Social Media and Mental Health: Benefits, Risks, and Opportunities for Research and Practice. *Journal of Technology in Behavioral Science*, 5(3), 245-257.
- Öztürk, A. (2004). *Sosyal Kaygıya İlişkin Kendini Sunma Modeli*. Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Prasad, S., Souabni, S. A., Anugwom, G., Aneni, K., Anand, A., Urhi, A., Obi-Azuike, C., Gibson, T., Khan, A., & Oladunjoye, A. F. (2023). Anxiety and Depression amongst Youth as Adverse Effects of Using Social Media: A Review. *Annals of Medicine and Surgery*, 85(8), 3974-3981.
- Sabancı, Y. S. (2018). *Sosyal Medya Okuryazarlığı: Facebook ve Instagram Örneği*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Sadagheyani, H.E., & Tatari, F. (2020). Investigating The Role of Social Media on Mental Health. *Mental Health and Social Inclusion*, 25(1), 41-51.
- Saitoğlu, C. (2018). *Bir Haber İletim Mecrası Olarak: Sosyal Medya 2015 Genel Seçim Sürecinde Yayınlanan Haberlerin Geleneksel Medya ve Sosyal Medya Karşılaştırması*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
- Sanni, S. A., Leemoon, B., Arora, A. S. , & Edmonds, J. J. (2018). *Social Commerce Optimization: An Integrated Framework for Consumer Behavior in Social Media*. USA: Global Business Value Innovations: Building Innovation Capabilities for Business Strategies.
- Sarsu, M. (2020). *Sosyal Medya Tutumu ile Sosyal Görünüş Kaygısı ve Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Mersin: Çağ Üniversitesi.
- Savcı, M. (2017). *Ergenlerin Sosyal Zekâ, Sosyal Kaygı, Akran İlişkileri, İnternet Bağımlılığı ve Sosyal Bağlılık Düzeyleri Arasındaki İlişkiler*. Doktora Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Taşdelen, B., & Çataldaş, İ. (2018). Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Medya ve Mahremiyete Yönelik Görüşleri: Lefke Avrupa Üniversitesi örneği. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 5(2), 826-844.
- Taylan, H. H., & Agallija, N. (2016). Arnavutluk'ta Gençlerde İnternet Bağımlılığı. *Internatonal Journal of Academic Value Studies*, 2(4), 1-12.
- Tokunaga, R., & Rains, S. A. (2010). An Evaluation of Two Characterizations of The Relationships Between Problematic Internet Use Time Spent Using The Internet and Psychosocial Problems. *Human Communication Research*, 36 (4), 512-545.
- Tunç, A. Ç. (2015). *Sporun Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Kaygı ve Öznel İyi Oluş Düzeylerine Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi.
- Vannucci, A, Flannery, K., & Ohannessian, C. (2017). Social Media Use and Anxiety in Emerging Adults. *Journal of Affective Disorders*, 207, 163-166.

- Vural, Z., & Bat M. (2010). Yeni Bir İletişim Ortamı Olarak Sosyal Medya: Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi'ne Yönelik Bir Araştırma. *Journal of Yasar University*, 5(20), 3348-3382.
- Wakefield, L. T., & Wakefield, R. L. (2018). Anxiety and Ephemeral Social Media Use in Negative eWOM Creation. *Journal of Interactive Marketing*, 41, 44-59.
- Yalçın, G. (2015). *Sosyal Medyanın Yoğun Kullanımının İleri Ergenlikte Yalnızlık ve Depresyona Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Arel Üniversitesi.
- Yücensoy, B., & Uzer, A. (2018). The Relationship Between Internet Addiction, Social Anxiety, Impulsivity, Self-Esteem, and Depression in a Sample of Turkish Under Graduate Medical Students. *Psychiatry Research*, 267, 313-318
- Zorbaz, O., & Dost, M. T. (2014). Lise Öğrencilerinin Problemlı İnternet Kullanımının Cinsiyet, Sosyal Kaygı ve Akran İlişkileri Açısından İncelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(29-1), 298-310.
- Zubair, U., Khan, M. K., & Albashari, M. (2023). Link Between Excessive Social Media Use and Psychiatric Disorders. *Annals of Medicine and Surgery*, 85(4), 875-878.